

POGAŃNAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

4. číslo

Budyšin, apryl 1969

Lětnik 19

Hrono na jutrownik 1969

A sta so, jako z nimaj za blidom sedžeše, wza wón chłěb, dzakowaše so, lamaše a poda jón jimaj. Luk. 24, 30

Puč do Emausa džetaj jutry poštaj Jezusa; čežko ducy zdychujetaj poľnaj horkoh' zelenja. W wutrobje je čežko jimaj, tola hižo Jezus z nimaj dže a z troštom bliži so, zahnać jeju horjo wšo.

„Ale jeju woči běštej džeržanej, zo jeho njeznaještaj“, tak steji napisane w prjedawšej štuće našeje stawizny. Ale hnydom po našim hronje, po lamanju chłěba, steji w bibliji: „Tuž buštej jeju woči wotewrjenej, a pónaštaj jeho.“ A jako běštaj potom zaso z Emausa do Jerusalema chwataloj — a to traješe nimale dvě hodžiny —, powědaštaj druhim wučomnikam, „što bě so stalo po puću a kak bu wot njeju pónaty po lamanju chłěba“.

Nichtó njebě pódla, jako bě naš Knjez Jezus Chrystus dobywarsce stanył z rowa. „Ow ju“, prajiš snano, „tamni romscy wojacy!“ Ach, či ležachu we womorje, jako so to sta, štož je wjace hač jenož někajki historiski fakt. Wěste pak je, zo su Jezusowi wučomnicy, kiž nanihdy njejsu so toho wšeho nadžijeli, štož běše so jutry stalo, něšto nazhonili ze žiwym a stanjenym Knjezom Jezom Chrystom.

A tak je so to tež stalo w Emausu, haj wšak, hižom prjedy po puću do Emausa, wo kotrymž dyrjbještaj tutaj dwaj potom wuznać: „Njehorješe so naju wutroba w namaj, jako z namaj rečeše na puću a namaj pismo wotewri?“

Njeje to zajimawe, zo wonaj něšto wosebiteho začuwataj, jako jimaj Jezus Bože słowo připowěda, a zo wonaj jeho woprawdže pónajetaj, jako z nimaj chłěb lamaše? A lamanje chłěba je w Nowym Zakonju fachowy wuraz za Bože wotkazanje. Runje tak, kaž steji w našim hronje napisane wo tym, štož so sta jutrowničku w Emausu, rozprawja Biblija tež wustajenje swjateho Božeho wotkazanja zeleny štwórtk wječor.

To ma nam něšto prajić! Mjenujcy: Pod Božim słowom a z wužiwanjom Božeho wotkazanja směny tež my džensniši wučomnicy něšto nazhonili z Jezusom. A tajke so stawa nježdělu z nježdělu na kemšach. Potajkim wospjetuje so každu nježdělu jutrowny podawk: Jezus je tuďy, je mjez nami ze swojim słowom a sakramentom! Každu nježdělu swjećimy jutry! Tohodla su sebi přeni křescenjo nježdělu chwalili jako Knjezowy džen a wu-

Njepřijomne njedorozumjenje w Lystrje

Pawoł předuje pohanam wěrneho Boha — Woni maja jeho za pohanskeho boha!

(Z předowanja na kublanskim dnju wo jap. skutk. 14, 6—20)

Lube serbske sotry, lubi serbscy bratřa w Chrystusu Jezusu!

„Dobrota Knjeza čini, zo z nami kónc njeje!“ Tak, kaž heslo tutoho džensnišeho kublanskeho dnja reka, móžachu tehdom tež Pawoł a jeho přeceljo prajić, jako běše so pod kamjenjemi zwježl, a woni mjenjachu, zo je morwy, wón pak stany a džěše do města, wězo poľny bolosćow a krawnych ranow. A nazajtra — hač njeby so ničo stalo — woteńdže ze swojim sobudželaćerjom Barnabasom, zo by druhdže ewangelij připowědał. „Dobrota Knjeza čini, zo z nami kónc njeje, dokelž jeho smilnosť njepřestanje!“ To je wón tehdom, to je někotry mjez nami zhonil na wšelake wašnjel!

Ně, kónc njebě z misioniskim nadawkom japoštoła Pawoła; ně, kónc njeje ze službu křescanskeje wosady džensa po wšem swěće a tu pola nas mjez Serbami. Při tym njesměmy hlađa na to, štož čłowjekoj „wuspěch“ mjenuja. To docyla žane křescanske, bibliske słowo njeje, to praja nětko ludžo, hdyž sej zbožo přeja — snano k nowemu lětu. Pawoł njeje so za tym prašał, hačrunjež běše wón woprawdže na swojim přenim misioniskim pućowanju w Maľej Aziji „wuspěšny“ był, doniž potom njeměješe wulki njewuspěch, haj hotowe „fiasco“ w Lystrje! Ja was prošu, prajće sami: Někoho čyć wumóc a wuswobodzić k wěrnemu Bohu, a potom być džeržany sam jako pohanski böh — něšto hórše a žalostniše so njemóže misionaromaj stać! To je tola njedorozumjenje přenjeho rjada! To běše za Pawoła a za Barnabasa kaž „duchowne kamjenjowanje“.

Kak běše k tomu dóšlo? „Wonaj wu-

zwolili jako swój swjaty džen, dokelž je nježdělu Jezus Chrystus stanył ze smjerće.

Džak Bohu! Džens je nježděla, so tydžen zaso wobnowja. Džens Böh mój swěćlo stworil je, mój Knjez mi dobył žiwjenje. Haleluja.

Na tutym dnju Knjez Chrystus je džyn za mnje stanył ze smjerće, hdyž bě ze swojim wumrěćom mi prawdosć dobył před Bohom. Haleluja.

La.

čěštaj tam ewangelij“, tak steji w spočatku našeho teksta. Jasnje běštaj Bože słowo připowědałoj, a nětko dyrbi tola Bože słowo běžeć a plody přinjesć! Ale ničo njebě z tym. To, štož tehdom swoje scěhwki měješe, njebě słowo, ale skutk. My zhonimy w našim teksće, zo běše Pawoł chromeho muža hojil, jako pytny, zo chory wěri, zo móhl wustrowjeny być.

Haj, tak je husto: To, štož so čini, bóle skutkuje hač to, štož so reči. Připódla prajene: To je wažne tež za misioniski nadawk cyrkwy džensa. Někotreho, kiž ze wšeho započatka wšo, štož z wěru zwisuje, wotpokaza, njemóžemy druhy ze słowom ani přeswědčić ani přiwbic — skutk lubosće pak snano jeho někak pohnuje! A tak běše tež tehdom skutk lubosće na wbohim čłowjeku, kiž ludži tam znutřkownje rozhoril, tak, zo pozběžechu swój hlós, wótre woľajo: „Bohojo su so čłowjekam podobni sćinili.“ A nětko čkedza jimaj bojske česće wopokazać!

Kak bě jenož móžno, zo předowane słowo docyla njeskutkowaše, a zo po skutku lubosće wšo zajědže do wopacnych kolijow? To je so jenož stalo dla dwurěčnosće tamneje wokoliny. Pawoł běše grekski rečał, a ludžo mjez sobu likaonski powědachu. Grekščina běše statna, wobchadna reč kaž za nas němčina; ludowa, narodna reč pak běše likaonska kaž za nas serbsčina. Swoju maćerščinu tamni měšćenjo wězo dospoľnje wobknježichu, nic pak jim cuzu greksku reč. Woni móžachu so někak dorozumić, ale cyle předowanje njejsu drje móhli scěhować. Woni su něšto slyšeli wo nabožinskich, bojskich wěcach; ale wo čo so woprawdže jednaše a što tón cuzy muž tam poprawom čyčeše, njeje so jim tak prawje začěpilo. A jako potom jimaj k česći pohanski wopor přihotowachu, nještaj to Pawoł a Barnabasa zrozumiłoj, dokelž mjez sobu likaonski rečachu. Potajkim jednaše so tehdom wo rečny problem, a to cyle bě rečne njedorozumjenje. By-li Pawoł likaonski předował, njeby so to stalo.

Z toho spoznajemy, kak wažne je, kóždemu z maćerščinje Bože słowo předować. To scěhuje hižo ze swjat-kowneho džiwa: Kóždy slyšeše tehdom w templu w Jerusaleme Bože słowo w swojej reči. Böh to tak chce. Tohodla njedosaha, na misioniskim

polu pohanam jenož we powšitkownej rěči ewangelij připowědać, na příklad w Indiskej jendželski, ale w jich ludowej rěči, potajkim w Južnej Indiskej, hdžež naše Lipsčanske misionstwo džěla, tamuliski, štož maja naši misionaroyo tam nawuknýt.

Tohodla Serbam serbski předuje-my. A my so dzakujemy, zo mamy po dobrej starej tradiciji našeje krajneje cyrkwe serbski cyrkwinski zakoň, a to nětk dwaceći lět! Haj, wězo bě to trjeba w dnjach stareho Mišnjanskeho biskopa Eika a Bena, kotraž staj před 900 lětami wobaj serbsku rěč nawuknyłoj, zo by prawe misionstwo mjez Serbami možno było. Ale džensa? Nětko tola kóždy Serb derje němski rozumi! Čehodla tajka njetřebawša próca, tak někotry mysli a praji. Moji lubi, kóždy mjez wami wě: Mačerščina wostawa mačerščina! Někotry Serb je to tak zwuraznił: „Ja drje němski rozumju, ale ja móžu sebi ze serbskeho přédowanja wjace wuwzać!“ Stare serbske přisłowo tež džensa hišće na někajke wašnje plaći: „Serbam němski přédować, rěka njebjesa jim wzać.“

Wězo prawe rozumjenje křesćanskeje powěsće njeje jenož rěčny problem. Hačrunjež tón abo tamny wšitke słowa derje slyši, hišće wučinjene njeje, hač wón tež wobsah derje rozumi. Wězo móže to cyle na poslucharju ležeć; tohodla rjeknje naš Zbožnik: „Hlejće tohodla, k k posluchaće.“ Ale wězo leži tež na tym, kiž rěči, hač móže wón druhemu, wosebje hdyž tón wěcam daloko steji, wšo prawje rozpowědać a wukładować, runje tak kaž to w našej stawiznje potom Pawoł a Barnabas tež spytujetaj! Wonaj njerěčitaj jenož z ertom, ale tež z rukomaj a z nohomaj, haj z cyłom čěłom a ze znamjenjemi na symboliske wanšje: „Wonaj roztorhaštaj swoje drasty a skočičtaj mjez ludźi, wołajo: „Wy mužojo, što wy to činiće?“ A potom jim wěrneho Boha připowědataj, kiž so wobswědča na wšelake wašnje. „Wón je nam wjele dobreho činił a z njebjes dele dešć a plódné časy dał a je nas napjelnił ze žiwnošću a z wjeselosću naše wutroby.“

Njemóžemy to tež wuznać? Hačrunjež móžemy wjele w stwórbje wujasnić z čłowiskim rozumom a z wědomosću, spóznawamy wšudžom Bože džiwu, dary a puće. Wězo je najwjetše zjewjenje Bože naš Zbožnik Jezus Chrystus. Jeho mjeno so w našim teksće njenamaka, ale jeho wěc, mjenujcy jeho ewangelij, wjesola powěsć, a jeho wosada. Tu namakaja so wučomnicy, a hdžež su woni, je tež wosada, tehdom a džensa, tam a po wšěm swěće. Widžimy Boži džiw a skutkowanje Swjateho Ducha w ekumeniskim hibanju, na kotrymž je tež katolska cyrkej wobdžělena. Bóh je swoju cyrkej w tym nastupanju runje w našim lětdžesatku, kotryž bórže ke koncej pónđe, dale wjedł, hdyž spominamy na swětowej cyrkwinskej konferency w New Dehli w Indiskej a w Upsalje w Swedskej a na druhim Watikanski koncil w Romje.

Haj, kajke puće nas Bóh dale wjedže — w cyłim křesćanstwje na zemi, w našich katolskich a ewangelskich dwurěčnych wosadach, w našim wosobinskim žiwjenju? My to njewěmy.

Z mnohimi porěčachmy

Podal Gerhard Wirth

Z lubymi znatymi so po dołhich lětach zaso zetkać, to je radosć. To pytnješ, zo staj wobaj zestariłoj. To wšak njejsu jenož strožeje. Zestarić wšak rěka — zrawić.

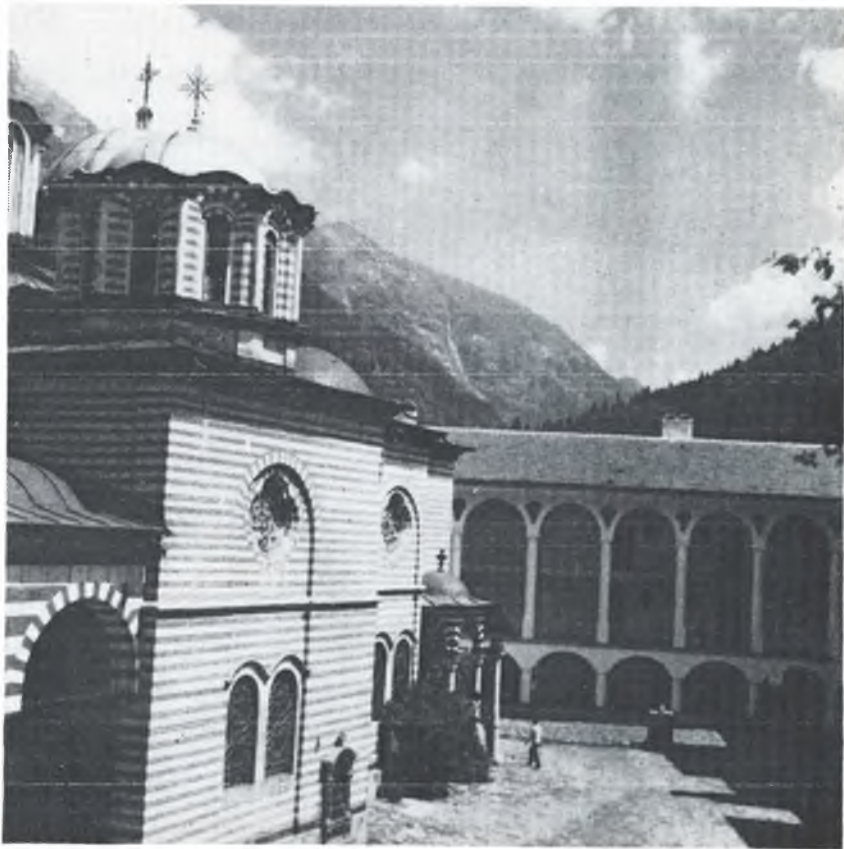
Z hnutej wutrobu so wobjimachmoj z Pawołom Tomku, slowakiskim duchownym, spisowacelom a basnikom. Tehdom 1963 bě wón hišće w Šwabowcach na farje. Mjez tym je na wuměnk přešol do swójeho rjaneho

Hdže pónđzemy? Na faru!

Doprašowanje njebě lochke. Ludžo rěči stej nam cuzej. Skónčnje pak běchmy pola ewangelskeje farje. Muž nam wotewri, bliže polsta lět stary.

„My bychmy rady z knjezom fararjom rěčeli.“ Jasnje, pomalu jemu to w němскеj rěči prajach.

„Haj!“

Rjany Rilski klóster w rjanych horach. Něhdy zboka swěta, džensa srjedžišo turistow.

domu w swójej ródnej wsy. Chory bě pobyt, ale, Bohu budž dzak, wón je so zaso derje zhrabal. Jeho lud jeho wustojne pjero hišće trjeba. Wón je tak wjele nahromadził, nic jenož w swójej bohatej knihowni, ale tež w swójej wutrobje. Bjesada z tajkim čłowjekom je kaž zhladowanje z wysokeje hory do dalokeje a lubozneje krajiny. Hdžež je so mudrosć z dobroćiwosću zjednočila, tam je derje być. Běda, nuza, hdyž je so surowosć z hluposću stowaršila!

Mój luby přecelo pod Wysokimi Tatrami, moje mysle su husto pola tebe. Bóh luby Knjez chcył tebe a twojich lubych hnadnje škitac!

Sobotu wječor, hdyž zo hižom čmićkaše, pytachmy wosrjedž cuzeho rumunského kraja hospodu.

My wěmy jenož to: „Dobrota Knjeza čini, zo z nami kónc njeje; dokelž jeho smilnosć njepřestanje, ale je kóžde ranje nowe. Haj, twoja swěrnosć je wulka!“ Hamjeň. La.

Ja hišće raz sadu wospjetowach, ale hišće pomalšo a hišće jasnišo.

„Haj!“

„Sće wy knjez farar?“

„Haj!“

Je to možno? Je wón zawěrnje farar?

„Předujeće wy?“

„Haj!“

„Móžemy pola was jednu nóc přenocować?“

„Ja pónđu po swoju žonu, ta móže lěpje němsece.“

Jeho žona móžeše woprawdže lěpje němsece.

Sćežka so dorozumichmy, ale naša rozmotwa bě wutrobna a dowěrliwa. Wjele so smějachmy.

Farska swójba je w prawej chudobje žiwa. Fara je drje dosć wulka, ale wjetši džěl je wot druhich wybydleny.

Fararka je wučerka w zdalenej wsy a móže jenož na prózdny dom přińc. Njedželu so swojbnj wopytuja pak pola nana na farje abo pola mačerje.

Jedyn syn je dostudował, a druzi hišće studuje. A nan tež studuje. Swoje doktorske džěło je hižom wotedał a nětk so přihotuje na swoje doktorske pruwowanje. „Wosada we wobliku Chrystusoweje cyrkwy“ rěka tema jeho disertatistiskeho džěła.

Fararka sprócniwje džěła w swojim wučerskim powotanju a doma za swojich swojbných. Kak je tola naš čas pilny!

W Bołharskej wopytachmy nam znatu němsku wučerku, kotraž bě so do cuzby wudała. To bě za nju wulke přeměnenje. Derje, zo bě w domiznje hižom wučerka za ruščinu. Tak jej njebě čežko, bołharsku rěč nawuknyć. Wona nětk wězo wot ranja hač do wječora jenož bołharsce rěči, hač na te hodźiny w šuli, hdyž tam němčinu wučí.

Ze swojej lubej, malej Temenugu (temenugu = fijałka) rěči wězo tež bołharsce. Temenuga bě wšak hakle 8 njedžel stara. Do chětro hinašeho swěta bě so němka wučerka podała, ale ja wěm, zo je wona tam zbožowna. Jejny muž je twarski mišter. Přichodnaj staršej staj burskaj čłowjekaj, tak prawje lubaj, přecelnaj, sprawnaj. Štó by jeju lubo njeměl? A tale čisto ta na dworje, w malej zahrodce a hišće mjeńšim bydlenju! Přeco zaso běch spodźiwany, kak male tam burske statoki su. Dimecy mējachu tola prjedy na 6 hektarow pódy. Tež w Bołharskej je burstwo socializowane. Dimec maju doma dvě swinjeli, jednu kruwu a jednoho wosola. Tajki mały wosol je drohi! 100 hač do 300 lewa (300–900 hr).

Pola Dimec wobzarowach, zo nje-možu lěpje bołharsce. Sym wšak so z nimi na zakładze našeje serbsčiny dorěčał, ale chychy tola hišće wjele wjace wědźec z jich žiwjenja, wo jich myslach. Zo su pobožni, to bórže spóznych. Hdžež je wěra do Boha, tam je lubosć.

Njejsmy składnosć měli po puću tež z Němcami rěćec?

Wjele, jara wjele wozow widzachmy ze Zapadneje Němskeje. Woni nam z puća chodzachu, a my so wonich njestarachmy. Čehodla?

To rěka na campingu před Bukarestom přeprasy nas Zapadny Němc, zo bychmy z nim a jeho mandželskej hromadže jejne narodniny swječili. To běše dosć rjany a zajimawy wječor. Hdyž takle wjesele hromadže bjesadowachmy, so wukopa, zo běštaj so w protyce zaličiloj. Žona mjeješe hakle na druzi džen narodniny. Ničo wo to! My dale swjećachmy a so chutnje rozmołwachmy wo problemach našeho časa.

20 lět serbski cyrkwinski zakon

W swojim nazymskim schadzowanju 1948 wobzamkny Sakska krajna synoda zakon, kotryž dawa serbskim ewangelsko-lutherskim wosadam wěstu samostatnosć.

Serbja maju so sami starać wo swoje duchowne zastaranje z připowědanjom Božeho słowa w serbskej rěči, wo nabožne wuwučowanje a pismowstwo. K tomu je w kóždej wosadze jedyn serbski wosadny wuběrk, kotrehož předsyda je serbski farar.

Nima-li wosada serbskeho fararja, dyrbi so jedyn ze susodnych wosadow za to postajać. Wšitke serbske wosady su zwjazane w Serbskim cyrkwinskim zwjazku, kotrehož předsyda je Serbski superintendent.

Kak je so tutón zakon wuskutkował na serbske cyrkwinske žiwjenje?

W léce 1948 je

17 serbskich fararjow
w 23 wosadach
na 580 serbskich kemšach Bože
słowo serbsce přédowało.

W léce 1958 je

14 serbskich fararjow
w 20 wosadach
na 410 serbskich kemšach Bože
słowo serbsce přédowało.

W léce 1968 je

12 serbskich fararjow
w 17 wosadach
na 275 serbskich kemšach Bože
słowo serbsce přédowało.

Z tych 17 serbskich fararjow, kotřiž běchu 1948 w zastojnstwje, su mjez tym džewjećo wumřeli:

Wićežk — Wóslíčanski
Wyrgač — Nosaćinski,
Bamž — Minakałski
Mjerwa — Bukečanski
Křižan — Klukšanski
Krawc — Hrodzišćanski
Wjezar — Budyski
Handrik — Poršiski
Rejsler — Budešćanski

Štyrjo serbscy fararjo, kotřiž bychu móhli mjez Serbami serbsce přédować, wuńdžechu ze Serbow a přewzachu němške farske městna. Serbski superintendent je w tutym času 6 duchownych ordinował. Hdyž njebychu tamni štyrjo do Němcow wušli, by wšak naša ličba hišće někak poľna byla. Nam žel čini, zo njejsu mjez nami wostali, ale kóždy Serb dyrbi wězo to prawo měć, zo přechěnje abo wučěnje, kaž ma to za dobre.

By snadž zakon nam wjace prawa dać dyrbjał? Wón wšak je wot synody přeciwo hłosej serbskeho zastupjerja wobzamknjeny. Serbscy fararjo tehdom přeciwo tutomu zakonnej protestowachu. Woni sejžadachu swoju samostatnu superintendenturu, kotraž rjaduje wšě naležnosće, nic jenož serbske.

Ja wšak wuznawam, zo sym wjesoly, zo naš tehdomniši protest njeje wuspěcha měl. Serbskemu superintendentej by tak wjele powšitkowneho zarjadniškeho džěła napoložene bylo, zo by mjenje chwile měl za swoje serbske winowatosće.

Čehodla ličba serbskich kemšerjow tak woteběra?

Mje wjele bóle zaběra prašenje: Što našich wosadnych pohnuwa, zo chodza na serbske kemše?

Čłowjek chce radšo tam być, hdžež je kópica wjetša. Na němskich kemšach je jich wjace.

Starši a džěći slušēja hromadže. Tak chodza serbscy starši ze swojimi němškimi džěćimi na němške kemše. Wšo wokoło nas je němške. Tak by zrozumiwe bylo, hdy bychu Serbja tež na němške kemše chodžili.

A tola su so Serbja w zańdženym léce 1968 na 275 serbskich kemšach zhromadźowali. Wyše toho přińdu hišće serbske kemše we Wojerowskim wokrajese. W Delnjej Łužicy wšak ža-

ných serbskich kemšow njeje. Cyle wěsće bychy tež tam rady na serbske kemše chodžili.

Čehodla lubuja Serbja swoje serbske kemše?

Dla narodneje horliwosće? Cyle wěsće chcedza někotři z tym pokazać swoju serbsku swěru.

Dokelž serbske přédowanje lěpje rozumja? Štóž je na serbske paćerje chodžil, je serbske kěrluške wuknył, stajnje w serbskej Bibliji čitał, tón wšak serbske přédowanje lěpje rozumja.

Dokelž su na serbske kemše zwučeni? Zwučenosć a nałožk, to móže być dobra wěc.

Štó móže na to jeničku prawu wotmołwu dać? Serbske kemše su na a š e kemše. Tam smy doma. Tam so na a š a rěči rěči. Tam so mjez sobu znajemy a so po kemšach lubje „Z Božoh' słowa witamy“. My mamy serbske kemše lubo, my duchowni a wy wosadni!

A chwalba budž spěwana našeje lubeje serbskej maćeršćinje. Wona drje njeje tak hładka a elegantna kaž němška, ale wona je tak luba, ponizna, sprawná a wěrna.

Njedawno so praješe před wulkej zhromadźizny paćerskich džěći: „Das Ich muß im Du aufgehen.“ Kóždy měni, zo tutu jednoru sadu zrozumi. Wšako je tola tak jasna.

Tule sadu njemožemy do serbsčiny přeložić.

Móžeće wy, lubi bratřa w Českej, w Słowakskej, w Pólskej, ju přeložić do swojeje rěče? Prošu, dajće nam wotmołwu!

Das Ich muß im Du aufgehen. Luby čitarjo, ja so tebe hišće raz prašam, rozumiš zawěrnje tutu krótku a pozdaču jednoru sadu???

A je-li za tebe a druhich zrozumliwa, tak je wona tola zymna, slaba. Wona nas njewabi, njestara a wšak tež njehněwa.

Mysl tuteje sady wšak je prawa. Kak chcemy ju wuprajić?

Lubuj swojeho blišeho kaž sebj samoho.

Abo: Lubosć njepyta to swoje.

Abo: Lubosć wšo znjese, wšo přecerpi.

Abo: Nic ja sam sebi, ale ty dyrbiš mi wažny być.

Druhdy wšak sym žarliwy na Němcow, kak móža woni w swojej rěči mysle elegantnje a diplomatisce formulować.

To my Serbja tak njedokonjamy. Chcemy to zrudni być?

Kak krasnje klinča Jezusowe słowa w našeje rěči! Jezus njeběše žadyn diplomat. Wón dospoľnje jednorje a sprawnje z čłowjekami rěčeše, dokelž běchu tež jeho mysle tak jasne a dobre. Tole do serbsčiny přeložić nam žane čěze njećini. Hinak wšak je hižom z teologiskimi listami japoštoła Pawoła. Naši wotćojo su pak tele wučene mysle derje přeložili.

Mi chce so zdać, zo bychu Němcy pola nas wuknyć móhli. Kak wjele maju woni do rjanych słowow a sadow, kotřež pak su prózdne a bjez mocy. Němcy hustodosć ze słowami hrajkaju.

Naša serbska rěč je tajka strowa, čerstwa, sylna a sprawná. Z njej njemožez hrajkac. W.

Z wasadow

Klukš: Kak so wjeselimo, zo tak rady nowinki Klukšanskeje wasady čitaće. Ja wšak wěm, zo njesu to nowosće, kiž swět spowaleja. To su naše wjesela a nuzy. A hdyž wo našej wasadze pisam, tak so runaja zawěsće naše wjesela a nuzy z wašimi.

A džensa, sobotu 8. měrca, so žen-dže hišće naše cyrkwinske předstejicerstwo, zo by so zaso jónu z naj-wšědnjšimi prašenjemi zaběratu. Hišće su po puću z našich wjeskow, ale zdžela hižo wěm, što maja mi prajić. Naš luby knjez Šmola přeco hišće w chorowni leži, a ja přeco hišće njejsym pola njeho pobyl. Přewyjele na jednoho čaka. Za wšitko pak mocy a čas njedosahaja. Knjez Šmola měješe wšak za to zrozumjenje. Ale, hdyž sy chory, tak so čas dlíja a ty čakaš na druhich. Chcemy znajmjeńša na jeho narodniny spomnić, kiž 16. měrca woswjeći. Bóh daj, zo by tola móhl bórže domoj přińć. A knjez Kloß budže zawěsće tež po puću z Jatróbja. Wón budže mi zawěsće wo Horakec a Měršec wowkomaj powědać. Měršec wowka měješe we februarje swoje 91. narodniny. Kak derje, zo wona čłowjekow ma, kiž so wo nju swěru staraju. Přejemy jej wšo dobre a wosebje měrny wječor žiwjenja. A zawěsće bych tež narodniny Horakec wowki skomdžil, hdy njeby mi to knjeni Rašcyna šepnyla. Horakec wowka bu 6. měrca 84 lět. Bóh budž z njej a daj jej dale strowosć.

A nětko je krótko do 15.00 hodžin. Najskerje za wokomik přeni wo durje klepa. A potom budžemy po bibliskim rozpominanju wo našim tepjenju řečec. Najskerje chcemy nětko tola elektriske tepjenje zatwarić, jeli dóstanjemy dowolnosć. A hižo so zaklepa, a knjez Čabran zastupi, kiž jutře swoje narodniny swjeći. Bóh daj jemu, štož potřeba.

Zaso je so jedne posedženje skónčilo. Ja so přeco wjeselu, hdyž mam tutych swěrných sobudželačerjow při sebi. A kak maja wšo sobu na starosći. Je džiwa, zo jim wšě temy jenak njeleža? Wěmy, zo nimamy jenož domy twarić, ale tež a wosebje wasadu přichoda. Nowe lěto z wjele planami před nami leži. Chcemy so tež prócowate tepjenje twarić, ale najprjedy dyrbi do generalneje wizitacije našeho biskopa naš kantorat wobmjetyany być. Kak prosymy wo to, zo bych so zaso tak swěrní dželačerjo namakali, kaž běchu to w nazymje knjez Stephan z Wotpočinka a knjez Hane-wald z Lěskeje, knjez Stiller z Lichan-ja a knjez Schmidt a knjez Jatzka z Klukša. Nadžijamy so tež, zo móžemy w lěcu młodu kontorku přistajić. Bóh daj, zo by to za našu cytu wasadu spomožna wěc byla.

Kak je so tola tuta sobota tak spěšnje minyła. Cyrkwinscy předstejicerjo zaso domoj jědu a z nimi měrcowske čislo Pomhaj Bóh. Kak wjeselu so, zo so tak wjele wo rozdželenje našeho časopisa prócuja a tež přeco zaso za nowymi čitarjemi hladaja.

Chcu jich tola wam jónu mjenować. Njech steja jich mjena tu za wjele. Mała čestna tafla: knjeni Adamowa, Hemšec swójba, knjez Šrejtjar a knjeni

Z misionkeho džěla w Indiskej

Hugald Grafe

Ažram

Tirupatur, město srjedz Bangalora a Madrasa, je znaty dla swojeho křescanskeho „ažrama“. To je tón přeni pospyt, křescansku wěru stajić do starych indiskich formow. Kaž w klóštrje su tam někotři wučomnicy zhromadnje živi pod nawjedowanjom swojeho „riži“, swojeho staršeho. Tu w Christukula Ažram (klóšter Chrystusoweje swójby) smy na jedyn tydžěn wostali, zo bychmy we wokolinje přėdowali.

Jednore žiwjenje, bratrowska dowěrliwosć, pomoc chudym a kruće zřjadowane modlitwy su zasady tu-toho zjednocenstwa, kotrež je na wěru do Chrystusa založene. Na přeni wokomik zda so čí, kaž by znowa do někakjeho tempeloweho města zastupił. Wysoko so tam pozběhuje wrotowa wěža, a typiska kupola hinduskeho templa je wosrjedz palmow widžec. Hdyž pak bliže pohladamy, widžimy nad wěžu a kupolu wulki križ. A hdyž zastupimy: Tam njeje žana postawa někakjeho přiboha, ale nad wołtarjom stoji kamjentny križ. My so na chlódne dno posydnjemy, a jedyn z nas mjez tym jedne bibliske slowo pomału a nutrnje wukladuje. Twar samón na sebi njeje nič wosebiteho, ale te porjadne časy nutrnosće a modlitwy w tutym rumje zboka wšeho njeměra wsy a templa nas mójnje posylnjuja za naše nadawki. Tež za chorych, kotřiž na lěkowanje čakaju, je před chorownju ažrama tajka modlitownja natwarjena. Tam so jim něšto praji wo njebjeskim lěkarju, kotryž čělo a dušu hoji. My tež wopytamy šulu ažrama a powědamy džěcom bibliske stawizny.

Křescanski „riži“

Indiski wjednik ažrama ma tu samsnu žohtu drastu kaž tamny riži při wodopadže. Wón pak nosy križ na wutrobje a na wobliču wjesole smjeće. Wón je tón přez wšomdžesat lět stary lěkar dr. Jesudasen, kotryž je w lěce 1921 z jednym šotiskim misionarom tutón ažram založil. Wón nas husto na našich pučach přewodža. Wón wodži nas do byldenjow bramanow, hindow a mohammedanow, bohatach a chudych, a wotewrja nam domy a wutroby. Jasnje je začuc, kak je to za mnohich wulka česć, jeho směć hospodować abo so dać wot njeho přeprósyc na přednošk, hdžež je wón předsyda. Ale raz na njeho podarmo čakachmy. Wón měješe po swojim wašnju swój „čiči džěn“ w tydženu, na kotrymž wostawa w swo-

Setlickowa, knjeni Glawšowa, knjez Róža, knježna Monika Guthec, knjeni Zankowa, knjeni Jeremiasowa, knjeni Rašcyna, knjez Pawlik, knjeni Drešerowa a knježna Sonja Leunertec, knjeni Bjeňšowa a knjeni Bartowa a naš knjez Šmola.

A to wšak njech je tež spomnjene, zo mnozy kóždy měsac něšto wjac za naš luby Pomhaj Bóh wotliča.

Njech na kóncu wutrobny postrow na knjeni Mikanowu z Noweje Wsy steji. Wona woswjeći 20. měrca swoje narodniny. W jejnej kuchinje so schadzujemy kóždy měsac jónu k wasadnemu popoždnu. P. W.

jej stwě. Wón praji: „Wšelke duchowne nazhonjenja dawa nam Bóh jenož w čislinje“, a z tym nas dopomina na Jezusa, kotryž bě so cytu nóc modlił, prjedy hač bě swojich wučomnikow powołał. Wón njedwěluje na tym, zo móže nas jenož Jezus wot smjerće a čerta wumóc.

Horjanski lud

Ažram sluša Indiskemu misionke-mu towarstwu, kotrež z indiskich srědkow indiskich misionarow do hišće njeznatych kónčin Indiskeje sće. Tam slyšachmy wo nuzy tajkeje misionkeje stacije, hdžež běchu dwaće so dali křičić. Hnydom bě so tam zakladny kamjeň za mału kapačku položil. Zakoň pak njedowoli, zo smě so tam póda předać. Tuž móžeše so ležownosć jenož wotnajeć. Njepřeceljo pak běchu přenajerja našćuwali, zo sej wjace a wjace pjenjež žadaše. Za krótkte dny dyrbi předar misionke staciju wopuščić.

Ja so rozsudžich, wohroženu wasadu wopytać. Ewangelista nadeňdžechmy njezemljeného. Pola njeho přenocowachmy. Wón nam powědaše, kak so ludžo tam demonow boja, kak tam kuzlaja. Swjate lěsy nam pokazaja, hdžež so k swjatym kamjenjam modla. Wot njeho zhonichmy tež, kak bě njeměr z tym nastal, zo běchu někotři hólcy z jeho šule w swojej křescanskej zahoritosci tajke swjate města wonječescili. Wón to njebě schwalil, bě pak swojim njepřecelam prajil: „Wy drje móžeće mje wuhnać, ale nic Chrystusa, kotryž je do wašeje wsy přišol.“

Wječor zhromadžichmy cylu wjes a přėdowachmy jim Chrystusa, kotryž je knjez wšěch čmowych duchow. Potom přiňdžechu nowokřćeni k nam, a my jich wě rjeje posylnichmy. Tež chorych wopytachmy a so z nimi modlachmy.

Swědženje

Mjeztem běchu druhe skupiny polyli na wikach w dolinje a wokoło Tirupatura. Tam su přėdowali, a ludžo připosluhachu — a tež nic. Tam poskičichu bibliske knihi a pobožne pisma. Někotři kupowachu — a druzy nic.

Mało wěmy, što smy dokonjeli. My pak běchmy swoje šulske murje wopuščili a smy z mnohimi wo tym řečeli, kotryž sam wo sebi praji: „Ja sym tón puć. Nichtó njepřiňdže k Wótcej, chiba přez mje.“

Modlitwa

Knježe, Božo, twój puć je swjaty. Wzmi nas za ruku a wjedz nas na tón puć, kiž sy nam přihotował do swojeho kralestwa. Daj nam swojeho Syna Jezom Chrysta spóznac, zo bychmy w nim měli žiwjenje a tón prawy puć. Pomhaj nam, zo bychmy druhim bjez hordosće prajili, kak nas ty za ruku bjerješ a nas prawje wodžiš. Zjew so wšitkim pohanam, zo bychmy z nimi hromadže tebe chwalili jako twoje wumožene džěci. Hamjeň.

Lutherski misionke lětopis 1967

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadža jonkroč za měsac z liscencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamołity redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswačidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisće: Nowa Doba, čisćer-nja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-818).